

**UCHWAŁA NR XXXVII/348/22
RADY GMINY DYWITY**

z dnia 27 maja 2022 r.

w sprawie zatwierdzenia Planu Odnowy Miejscowości Bukwałd na lata 2022-2029

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 559) Rada Gminy Dywity uchwala, co następuje:

§ 1. Zatwierdza się Plan Odnowy Miejscowości Bukwałd na lata 2022-2029 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Gminy Dywity

Agnieszka Sakowska-Hrywniak

Załącznik do uchwały Nr XXXVII/348/22
Rady Gminy Dywity
z dnia 27 maja 2022 r.

Plan Odnowy Miejscowości

Bukwałd

na lata 2022-2029

Bukwałd 2022 r.

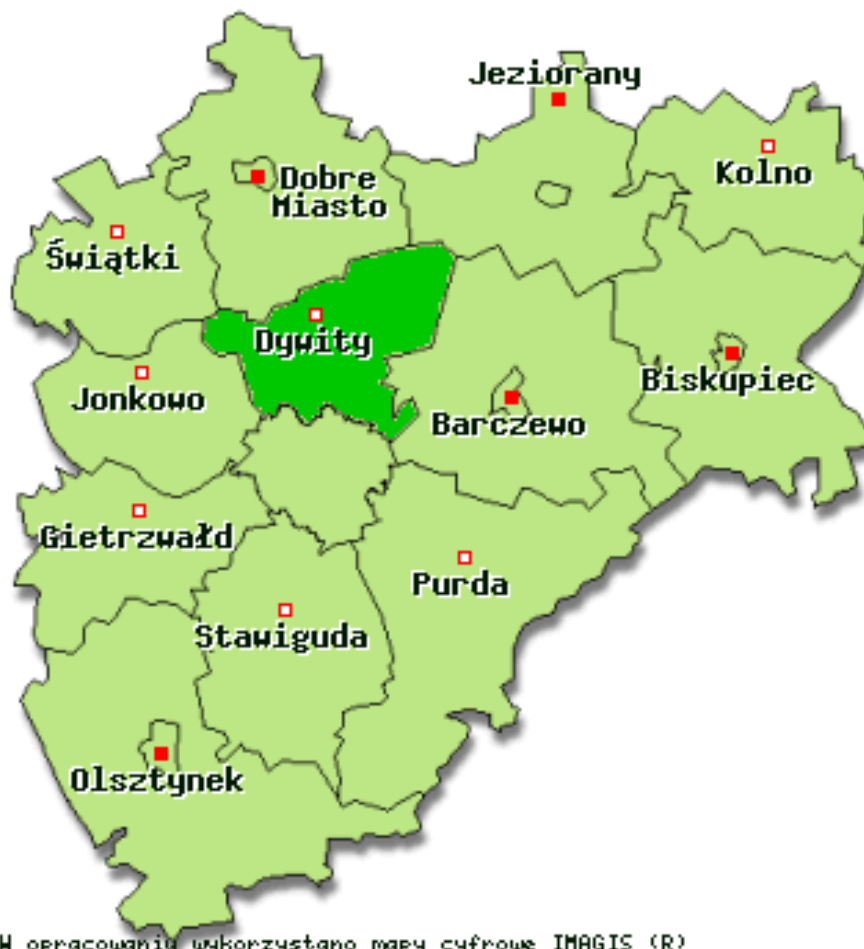
Spis treści

<u>1. CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI.....</u>	<u>2</u>
1.1. POŁOŻENIE MIEJSCOWOŚCI.....	2
1.2. HISTORIA MIEJSCOWOŚCI	3
1.3. LUDNOŚĆ.....	3
<u>2. INWENTARYZACJA ZASOBÓW</u>	<u>5</u>
2.1. ZASOBY PRZYRODNICZE	5
2.2. DZIEDZICTWO KULTUROWE	6
2.3. OBIEKTY I TERENY	9
2.4. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA	11
- OBSZARY O SZCZEGÓLNYM ZNACZENIU DLA ZASPOKOJENIA POTRZEB MIESZKAŃCÓW, SPRZYJAJĄCYCH NAWIĄZYWANIU KONTAKTÓW SPOŁECZNYCH.....	14
2.5. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	15
3. OCENA MOCNYCH I SŁABYCH STRON MIEJSCOWOŚCI	17
3.1. WSTĘP DO ANALIZY SWOT	17
3.2. ANALIZA SWOT	18
<u>4. OPIS PLANOWANYCH DZIAŁAŃ</u>	<u>20</u>
DOKUMENTY ŹRÓDŁOWE:	23

1. Charakterystyka miejscowości

1.1. Położenie miejscowości

Miejscowość Bukwałd to wieś sołecka w Polsce w województwie warmińsko-mazurskim, w powiecie olsztyńskim, w gminie Dywity, która położona jest w bezpośrednim sąsiedztwie miasta Olsztyna. Gmina Dywity zajmuje powierzchnię 160,68 km² i graniczy z następującymi gminami: Jonkowo, Dobre Miasto, Jeziorany, Barczewo, Olsztyn, Świątki. Zamieszkuje ją 12 416 mieszkańców, a gęstość zaludnienia wynosi około 77 osób/km².

Miejscowość Bukwałd położona jest w pagórkowatym krajobrazie polodowcowym nad brzegiem Jeziora Bukwałdzkiego, w odległości 16 km na północny zachód od Olsztyna. Od północnego wschodu miejscowość otaczają lasy.

1.2. Historia miejscowości

Bukwałd lokowano w dniu 16 września 1344 na terenie leśnym, gdzie wcześniej, w czasach przedkrzyżackich była osada pruska. Nazwę wsi położonej tuż nad brzegiem Jeziora Bukwałdzkiego na przestrzeni wieków zapisywano różnie. W zachowanych dokumentach z XIV wieku brzmi ona Buchwałt, w wieku XVII zaś Buchwald bądź Buchwalde. W II połowie wieku XIX funkcjonują dwie nazwy: niemiecka Buchwalde i polska – Bukwałd.

Po zaborze Warmii przez państwo pruskie w 1772 roku, Bukwałd stał się wsią królewską. Według spisu z 1789 roku znajdowały się w nim 34 domostwa. W 1910, już jako we wsi gminnej obejmującej również stację kolejową, w 94 domach mieszkało 645 osób, w tym 223 Polaków i 421 Niemców. Zwiększyła się także powierzchnia wsi, z 864 ha w 1910 roku do 1741 ha w roku 1925. W 101 domach mieszkało łącznie 695 osób. W latach siedemdziesiątych XX wieku ok. 80 procent mieszkańców wyjechało stąd do Niemiec. Obecnie wieś liczy 328 mieszkańców.

We wsi w okresie międzywojennym działało koło Związku Polaków w Niemczech. Stąd pochodził Franciszek Kellmann, działacz warmiński. Obecnie w Bukwałdzie znajduje się Szkoła podstawowa z oddziałem przedszkolnym. Szkoła elementarna powstała tu jednak już przed rokiem 1820. W 1825 roku 31 dzieci uczył 24-letni Ignacy Trzciński (syn nauczyciela z Redykajna).

1.3. Ludność

Liczbę mieszkańców sołectwa Bukwałd wg stanu na dzień 1.03.2022 r. oraz średnią gęstość zaludnienia przedstawia poniższe zestawienie:

Liczbę mieszkańców miejscowości Bukwałd przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Sołectwo	Liczba mieszkańców	Powierzchnia w km ²	Ilość mieszkańców na 1 km ²
1	Bukwałd	336	13,8	24,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie bazy Rejestru Mieszkańców i danych Urzędu Gminy w Dywitach

Liczba ludności Gminy Dywity w poszczególnych miejscowościach przedstawia się następująco:

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba ludności na dzień 1.03.2022 r.
1	Barkweda	190
2	Brąswałd	399
3	Bukwałd	336
4	Dąbrówka Wielka	263
5	Dągi	69
6	Frączki	280
7	Gady	417
8	Gradki	191

9	Kieźliny	1458
10	Myki	189
11	Nowe Włóki	209
12	Ługwałd	623
13	Plutki	13
14	Redykajny	85
15	Rozgity	95
16	Różnowo	1607
17	Sętał	322
18	Spręcowo	584
19	Słupy	649
20	Szypry	17
21	Tuławki	551
22	Wadąg	403
23	Zalbki	123
24	Dywity	3343
	razem Gmina Dywity:	12416

Źródło: opracowanie własne na podstawie bazy Rejestru Mieszkańców Urzędu Gminy Dywity

Z poniższego wykresu wynika, że na 24 miejscowości Bukwałd znajduje się na 11 miejscu, jeżeli chodzi o liczbę mieszkańców i należy do miejscowości o średniej wielkości. Stale rosnąca liczba ludności w miejscowości Bukwałd w ostatnich latach wymusza konieczność podejmowania szeregu działań inwestycyjnych w tej miejscowości między innymi w zakresie infrastruktury drogowej, wodno-kanalizacyjnej, telekomunikacyjnej, edukacyjnej jak i rekreacyjno-turystycznej w celu zaspokojenia podstawowych potrzeb oraz poprawy jakości życia społeczności lokalnej.

1.3.1. Aktywna społeczność sołectwa Bukwałd

Mieszkanki i mieszkańcy sołectwa Bukwałd stanowią niezwykle aktywną społeczność. Od 2010 roku prężnie działa **Stowarzyszenie Przyjaciół Wsi Bukwałd**. Od 2016 r. realizowany jest projekt **"Bukwałd - Wioska gręplarska pachnąca ziołami"**, eksponujący ekologiczną aktywność wsi. We wsi wydawana jest od 2019 r. lokalna obywatelska gazeta **Wieści Bukwałdzkie**, którą społecznie prowadzi red. Dorota Warakomska. Społeczność wsi zawiązała w 2020 roku **Komitet Obrony Doliny Środkowej Łyny**, walcząc o zachowanie terenów chronionych przed przemysłem. Największe zagrożenie stanowi ew. wydobywanie kopalin ze złoża Bukwałd, należącego do prywatnego właściciela. Utworzenie przemysłowej kopalni i transport kopalin przez las i rozlewiska Łyny może zupełnie zdewastować środowisko przyrodnicze i krajobraz.

W sołectwie działa agroturystyka **Strusiolandia**, ulubione miejsce wycieczek dzieci z Olsztyna, jest kilku gospodarzy rolników, działają ekologiczni producenci, jak Tygiel Warmiński Kamili Michalskiej, Manufaktura kosmetyków dla domu Klareko Kariny Szaramy i Marty Czodrowskiej, Kiełbasiarnia Warmińska Wojtka Sucheckiego, gospodarstwo Brewilla Bogumiły i Piotra Brewków.

2. Inwentaryzacja zasobów

2.1. Zasoby przyrodnicze

Miejscowość Bukwałd położona jest w otoczeniu niezwyklej dziewiczej przyrody, pięknych lasów bukowych, jezior, wśród malowniczych wzniesień na falistej wysoczyźnie morenowej. Wieś warmińska położona jest w pagórkowatym krajobrazie polodowcowym nad Jeziorem Bukwałdzkim.

Źródło: <https://chillwarmia.pl/galeria/>

Część sołectwa Bukwałd objęta jest ochroną ze względu na niezwykle cenny krajobraz. „**Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Środkowej Łyny**” obejmuje tzw. „**Połoninę Bukwałdzką**” - to wzgórza morenowe, niezwykle cenny obszar krajobrazu polodowcowego. Tu, na przejściu moreny czołowej lodowca, znajdują się unikalne ekosystemy leśne najdalej wysunięte na wschód w Europie, objęte programem Natura 2000: Warmińskie Buczyny, a także Dolina Środkowej Łyny i jej dobrze zachowany dziki fragment, z meandrującym korytem. W okolicy występują śródleśne enklawy łąk, źródlika, śródpolne zadrzewienia z przetrwałymi okazami drzew (buków, grabów, modrzewi) o pomnikowych cechach. Bioróżnorodność jest niezwykle: tereny leśne, obszary bagienne, mokradła, oczka wodne, a także tereny rolnicze, które są żerowiskami dla bielika, orlika krzykliwego, kani rudej, jastrzębi, krogulców, myszołowów.

Ścisła zabudowa centrum wsi objęta jest planem miejscowym. Prowadzone są obecnie prace nad ustanowieniem planu dla wschodniej części sołectwa. Miejscowa ludność wnosi o stworzenie Zespołu Przyrodniczo-Krajobrazowego w miejscach szczególnie cennych przyrodniczo i krajobrazowo. Na obrzeżach wsi ulokowany jest Ośrodek Rehabilitacji Ptaków Dzikich prowadzony przez Fundację Albatros, który zajmuje się leczeniem i rehabilitacją dzikich ptaków oraz prowadzi Ptasią Akademię. **Ośrodek Rehabilitacji Ptaków Dzikich – Fundacja Albatros** od 15 lat prowadzi działalność edukacyjną i ekologiczną, zajmując się czynną ochroną ex-

situ gatunków zagrożonych. Co roku rehabilitacji podlega w Bukwałdzie ponad tysiąc ptasich pacjentów. To jedyna tego typu specjalistyczna placówka w regionie Polski północno-wschodniej.

2.2. Dziedzictwo kulturowe

Miejscowość Bukwałd jest wsią o wybitnych walorach kulturowych i turystycznych.

Na terenie miejscowości znajdują się następujące obiekty dziedzictwa kulturowego:

- **Kaplica pod wezwaniem św. Józefa w Bukwałdzie**- kapliczka w pierwotnej formie przetrwała około 100 lat. Zbudowana została jako wotum za uratowanie życia córki leśniczego, ugryzionej przez żmiję. Wystawił ją narzeczony, spełniając śluby złożone Bogu, gdy dziewczyna walczyła ze śmiercią. Następnie została rozebrana i na jej miejscu w roku 1858 pod kierunkiem rolników, Jana Biernatowskiego i Jakuba Pamsa, mieszkańcy wsi wybudowali kaplicę w stylu neoromańskim. Otrzymała ona obecne wezwanie św. Józefa. Wybór opiekuna Jezusa na patrona świątyni z pewnością również nie był przypadkowy. Jest on nie tylko patronem rzemieślników i ludzi pracy, ale także małżeństw i rodzin. Zgodnie z tradycją Kościoła, wzywany jest w trudnym położeniu. Świątynia w niezmienionej formie przetrwała aż do roku 1930. Wówczas to pod kierownictwem rolnika Franciszka Bogdańskiego dobudowano jej drugą część, którą nakryto dwuspadowym dachem. Postawiono również, przylegającą do bryły kaplicy od południa, kwadratową wieżę zwieńczoną namiotowym dachem. Na jej szczycie umieszczono stalowy krzyż. Wyposażenie świątyni jest skromne. Składa się na nie, pochodzący z połowy XVII wieku, ołtarz z obrazem św. Józefa z Jezusem. W zwieńczeniu są: obraz św. Antoniego i rzeźba św. Michała Archanioła. W znajdującej się nad głównym wejściem wieży zachował się zabytkowy dzwon z końca XIX wieku. Uwagę zwracają symboliczne malowidła czterech ewangelistów umieszczone na drewnianym sklepieniu sali świątyni oraz cztery duże okna witrażowe. Na wschodniej ścianie znajduje się duży krucyfiks. Zabytkowy budynek bukwałdzkiej kaplicy należy rozpatrywać nie tylko w sensie materialnym, ale i duchowym. Jest ona świadkiem dziejów lokalnej społeczności, czymś, co łączyło mieszkańców. Przez te wszystkie wieki dbali o nią, remontowali ją i rozbudowywali, gdy już nie była w stanie pomieścić wszystkich wiernych. Niedaleko kaplicy na wzniesieniu jest cmentarz założony i użytkowany w roku 1945. Pochowano na nim mieszkańców, którzy zmarli zimą i nie było możliwości przewiezienia ich ciał na cmentarz parafialny w Brąswałdzie. Zachowały się również nagrobki poległych w styczniu 1945 roku żołnierzy niemieckich

Źródło: <https://kulturawarminska.pl/koscioly-kaplice-klasztory/kaplica-pod-wezwaniem-sw-jozefa-w-bukwaldzie/>

Kaplica pod wezwaniem św. Józefa w Bukwałdzie

Źródło: <https://kulturawarminska.pl/historie-miejscowosci/bukwald-historia-wsi/>

- **drewniany krzyż** postawiony przez leśniczego, w miejscu, gdzie jego córka została ukąszona przez żmiję. Pierwszy drewniany krzyż stał aż do 1931, W tym czasie był on zmurszały i spróchniały. W 1931 krzyż ten został odnowiony i poświęcony przez proboszcza z Brąswałdu, ks. Alojzego Moritza.

- **Miejsce pochówku mieszkańców zmarłych w roku 1709 na dżumę.** Znajduje się ono w wąwozie w połowie drogi pomiędzy Bukwałdem a Barkwedą i nazywane jest „Kirchhowkiem. Jest tam również drewniany krzyż wskazujący, wedle lokalnej tradycji, miejsce zbiorowego pochówku żołnierzy rosyjskich poległych 3 lutego 1807 roku w Barkwedzie w walkach z wojskami francuskimi.

- **8 chat warmińskich z XIX wieku-** chaty drewniane lub wykonane w technologii drewniano/murowanej, szerokofrontowe, z dwuspadowymi dachami, posadowione na kamiennych podmurówkach. W części chat zachowana tzw. czarna kuchnia, czyli komin, centralne miejsce w chacie, które było otoczone przez pozostałe pomieszczenia. W większości chaty zamieszkałe i pozostające we własności prywatnej.

- **Kapliczka przydrożna dziękczynna** znajdująca się przy wjeździe do wsi od strony Barkwedą.

- **kapliczka przydrożna wotywna z 1920 roku-** kapliczka o charakterze przydrożnym przy wyjeździe ze wsi w kierunku Garzewka i Różynki. Budowla o starannie opracowanej formie architektonicznej, jednokondygnacyjna, murowana z czerwonej cegły licowej na rzucie kwadratu, z tynkowanymi płycinami. Wybudowana w 1920 r. na granicy gospodarstwa rodziny Gerigk, poświęcona św. Józefowi patronowi dobrej śmierci.

Źródło: <http://encyklopedia.warmia.mazury.pl/>, Fot. Stanisław Kuprjanik,

Dziedzictwo kulturowe to nie tylko zabytki. Niematerialnym dziedzictwem kultury są wartości społeczne, tradycje, zwyczaje i praktyki danej społeczności. Obecnie w miejscowości działa Stowarzyszenie Przyjaciół Wsi Bukwałd, którego jednym ze sztandarowych działań jest organizacja imprezy Sobótka Bukwałdzka.

Odbywa się ona nad Jeziorem Bukwałdzkim, przy świetlicy wiejskiej i plaży. Są podczas niej prezentowane dawne warmińskie obrzędy, zwyczaje i pieśni.

2.3. Obiekty i tereny

Wyjątkowe położenie geograficzne miejscowości i warunki jakie stwarza środowisko przyrodnicze służą rozwojowi turystyki wodnej, pieszej, rowerowej i samochodowej. Do atrakcji turystycznych należą ścieżki przyrodniczo – turystyczne, rowerowe i piesze prowadzące wśród lasów i jezior.

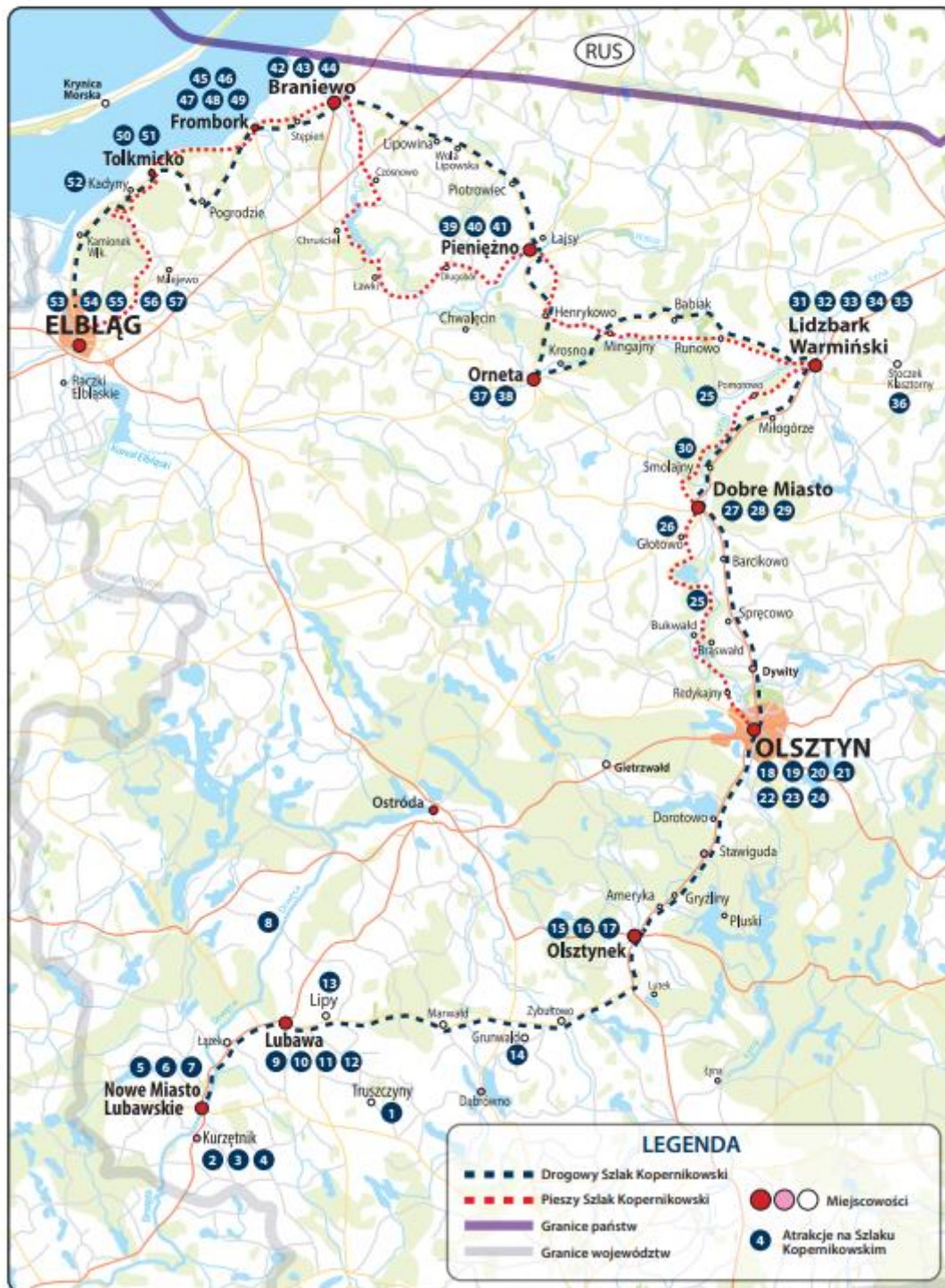
Przez miejscowość Bukwałd oraz w jej okolicy przebiegają następujące szlaki turystyczne:

- **szlak rowerowy** o długości 17 km – przebieg trasy: Cerkiewnik – Barkweda – Bukwałd – Różynka – Cerkiewnik.
- **szlak rowerowy** o długości 26,5 km – przebieg trasy: Dywity – Bukwałd – Spręcowo – Różnowo – Dywity.
- **szlak pieszy** o długości 42 km – przebieg trasy: Olsztyn – Brąswałd – most nad sztucznym korytem Łyny – Barkweda – Bukwałd – Cerkiewnik – Głotowo – Dobre Miasto – Smolajny
- **Szlak Kopernikowski** – pieszy szlak turystyczny, biegnący głównie przez miejsca związane z pobytem i pracą Mikołaja Kopernika. Rozpoczyna się przy Wysokiej Bramie w Olsztynie, skąd biegnie przez tereny województwa warmińsko-mazurskiego, pomorskiego oraz kujawsko-pomorskiego ku Toruniowi. Długość odcinka położonego na terenie województwa warmińsko-mazurskiego wynosi 237 km.

Zarówno mieszkańcy całego powiatu jak i turyści chętnie korzystają z możliwości spływów kajakowych rzeką Łyną. Na Obszarze Chronionego krajobrazu Doliny Środkowej Łyny w okolicy miejscowości Bukwałd rozciąga się wspaniały odcinek meandrującej rzeki, który dostarcza niezapomnianych wrażeń wszystkim korzystającym z tego typu aktywności. Wartość dodaną stanowi możliwość obserwacji dzikich ptaków w ich naturalnym środowisku, żerujących na okolicznych łąkach i mokradłach.

W obrębie sołectwa znajdują się unikalne zabytki – **kurhany zachodniobałtyjskie** – z epoki wczesnego żelaza. Opiekuje się nimi Towarzystwo historyczne Pruthenia wraz z Leśnictwem Buki. Dotąd zidentyfikowano blisko 20 grobowców rozrzuconych w lesie między miejscowościami Bukwałd, Barkweda i Cerkiewnik. Nekropole w Bukwałdzie odkryto przypadkowo podczas prac budowlanych linii kolejowej relacji Olsztyn-Braniewo już w latach 1878-79. W roku 2016 Towarzystwo Naukowe Pruthenia zorganizowało ekspedycje badawczą, której celem było przebadanie i udostępnienie tego obiektu turystom i mieszkańcom naszego regionu. Bukwałdzkie kurhany pod względem terytorialnym są największą tego typu obiektem na Pojezierzu Olsztyńskim i zawierają zarazem największą liczbę grobowców.

Mapa przebiegu Szlaku Kopernikowskiego w województwie warmińsko-mazurskim

Źródło: https://mazury.travel/wp-content/uploads/2021/01/Szlak_Kopernikowski_w_województwie_warmińsko-mazurskim_net_PL.pdf

2.4. Infrastruktura społeczna

Na terenie miejscowości Bukwałd funkcjonują następujące obiekty infrastruktury społecznej:

- **Szkoła Podstawowa w Bukwałdzie** - ośmioklasowa z oddziałem Przedszkolnym. Szkoła mieści się w dwóch budynkach, w których funkcjonowała przed wojną niemiecka szkoła powszechna. Do placówki uczęszczają dzieci z Bukwałdu, Barkwedy, Brąswałdu oraz Redykajna. Do szkoły uczęszcza łącznie 68 uczniów, a do przedszkola 16 dzieci. W szkole zatrudnionych jest 21 nauczycieli. Szkoła w Bukwałdzie na stałe wpisała się w historię miejscowości. Wiele działań szkolnych odbywało i odbywa się z udziałem społeczności lokalnej, jak również pracownicy szkoły i uczniowie wspierają mieszkańców w licznych przedsięwzięciach.

Szkoła wiejska jest nie tylko placówką oświatową, lecz pełni także funkcje opiekuńcze i kulturalne, stając się nieodzownym elementem kulturowego krajobrazu wsi. Budynek wymaga jednak remontu, głębokiej termomodernizacji i dokonania niezbędnych prac, które zabezpieczą nowe rozwiązania przed zniszczeniem. W budynku brak jest jakichkolwiek rozwiązań termomodernizacyjnych, wszystkie zastosowane technologie związane np. z ogrzewaniem są przestarzałe i nadają się do wymiany (np. odprowadzanie wody i wilgoci w gruncie, wzmocnienie konstrukcji dachu).

Źródło: <http://encyklopedia.warmia.mazury.pl/>, *Szkoła Podstawowa w Bukwałdzie*

- **światlica wiejska** –w Bukwałdzie funkcjonuje świetlica, w której odbywają się spotkania, warsztaty, treningi, szkolenia, zebrania, wydarzenia oraz imprezy kulturalne i towarzyskie.

W świetlicy wiejskiej odbywały się warsztaty w ramach sztandarowego projektu czasu pandemii covid, prowadzonego w naszej wsi „**Międzypokoleniowa Akademia Aktywności Społecznej**”, pozwalającego przywrócić osłabione przez izolację koronawirusa więzi społeczne.

Regularnie odbywają się tu warsztaty „**Chwastożercy**” prowadzone przez Kamilę Michalską założycielkę Tygla Warmińskiego oraz warsztaty „**Eko dom**” – prowadzone przez Karinę Szaramę i Martę Czodrowską, założycielki Manufaktury Kosmetyków dla Domu Klareko.

W świetlicy systematycznie prowadzone są także przez redaktor Dorotę Warakomską warsztaty dotyczące m.in. znaczenia informacji we współczesnym świecie, wagi umiejętności komunikacji międzyludzkiej dla rozwoju społeczeństwa obywatelskiego.

Odbywają się tu na bieżąco zajęcia sportowe dla dorosłych i zajęcia dla dzieci – bale, zabawy, warsztaty

Od 2021 roku w Świetlicy Wiejskiej w Bukwałdzie działa punkt biblioteczny. Książki do biblioteki pochodzą od mieszkanki i mieszkańców Bukwałdu oraz z biblioteki gminnej w Dywitach.

Tu odbywają się również doroczne „Sobótki” znane w całym powiecie olsztyńskim imprezy, podczas których prezentowane są dawne warmińskie obrzędy, zwyczaje i pieśni. Tu także mają miejsce obchody Dnia Urodzin Bukwałdu, w rocznicę lokowania wsi, we wrześniu, jednoczące mieszkających we wsi ludzi. W bukwałdzkich imprezach nad jeziorem regularnie biorą udział przedstawiciele władz samorządowych gminnych, powiatowych i wojewódzkich oraz mediów.

- **plaża i kąpielisko wraz z pomostem** – od wielu lat istnieje przylegająca do świetlicy i boiska dobrze funkcjonująca plaża piaskowa, która wraz z przylegającym do niej pomostem stanowi najbardziej popularne wśród mieszkańców i turystów miejsce do kąpieli w jeziorze, z kąpieliska oraz pomostu korzystają również Bukwałdzkie Morsy zażywając zimowych kąpieli
- **plaża trawiasta nad jeziorem Bukwałdzkim** - w ramach konkursu „Łączy nas turystyka” w 2020 zagospodarowano teren plaży nad jeziorem a w wyniku realizacji inwestycji powstała drewniana wiata rekreacyjna oraz miejsce na ognisko. Ponadto wykonana została pompa ręczna do wody, a istniejąca roślinność została wypielęgnowana i przycięta. Teren plaży ma być miejscem integracji mieszkańców, budowania więzi społecznych i edukacji ekologicznej oraz stanowić atrakcją turystyczną, szczególnie dla miłośników ptactwa. Sołectwo chce gościć tu kampery, turystów uprawiających turystykę kwalifikowaną, rowerzystów, obserwatorów ptaków, a także stworzyć miejsce biwakowanie pod namiotami dogodne dla dzieci i młodzieży z naszych szkół. Teren ten wymaga jednak dalszych przedsięwzięć, włączając w to m.in. zaprojektowanie i instalację interaktywnych tablic informacyjnych o występujących to ptakach, stanowiska do ich obserwacji oraz lepsze zarządzanie terenem, szczególnie w zakresie zagospodarowania odpadów i zabezpieczenia ich od okolicznych zwierząt i owadów.

Źródło: własne, Urząd Gminy Dywity

- **boisko szkolne**- w sąsiedztwie świetlicy wiejskiej znajduje się teren przeznaczony pod boisko ze sztuczną murawą o które od lat starają się mieszkańcy. Zakupione już zostało częściowo wyposażenie, powstał kosztorys i wycena inwestycji. Boisko wymaga jednak sporych nakładów finansowych, aby mogło stanowić bezpieczne miejsce do rozwoju fizycznego i intelektualnego młodzieży szkolnej w ramach zajęć lekcyjnych oraz podczas wolnego czasu aktywnego wypoczynku mieszkańców i turystów.
- **siłownia na świeżym powietrzu** – na terenie zielonym przyległym do świetlicy funkcjonuje siłownia na świeżym powietrzu z której korzystają dzieci i młodzież w ramach zajęć WF, jak również wszyscy mieszkańcy Bukwałdu oraz przyjezdni turyści.

Na terenie sołectwa Bukwałd nie funkcjonuje samodzielny Zakład Opieki Zdrowotnej. Mieszkańcy Sołectwa są objęci opieką Ośrodka Zdrowia funkcjonującego w Dywitach, część mieszkańców korzysta z porad lekarskich w Olsztynie.

Komisariat Policji w Dobrym Mieście obejmuje swym zasięgiem również obszar Gminy Dywity. Natomiast w Dywitach znajduje się Posterunek Policji, który swym działaniem zabezpiecza teren Gminy, w tym miejscowość Bukwałd.

Na terenie miejscowości Bukwałd nie działa żadna jednostka Ochotniczej Straży Pożarnej. W razie potrzeby wieś jest obsługiwana przez jednostkę ochotniczej straży pożarnej w Brąswałdzie oraz z innych okolicznych miejscowości w razie potrzeby.

- Obszary o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, sprzyjających nawiązywaniu kontaktów społecznych

Bukwałd posiada charakterystyczny dla wielu miejscowości wiejskich układ urbanistyczny, co powoduje, że „centrum” miejscowości nie jest identyfikowalne na podstawie mapy. Zgodnie z opinią Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi o istocie obszaru przestrzeni publicznej nie stanowi, czy jest on określony w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, lecz to czy jest obszarem, który spełnia pozostałe warunki określone w definicji zgodnie z art. 2 pkt 6 ustawy z dnia 27.03.2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U.2021.0.741 t.j.).

W miejscowości można wyróżnić kilka obszarów o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia wielorakich potrzeb mieszkańców, sprzyjających nawiązywaniu kontaktów społecznych, oraz przyciągających uwagę turystów ze względu na położenia oraz cechy funkcjonalne i przestrzenne.

Jednym z takich obszarów położonych nad jeziorem Bukwałdzkim są tereny plaży piaskowej i trawiastej oraz łączący je nie zagospodarowany jeszcze wąski pas wybrzeża, który stanowić może znakomity przykład korytarza edukacyjno-rekreacyjnego pokazującego unikalne cechy warmińskiego ekosystemu. Cały ten obszar dzięki swoim walorom przyrodniczym wpisuje się w definicję obszarów o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców i turystów a dzięki jego obecnemu i proponowanemu zagospodarowaniu stanowić może doskonale miejsce wypoczynku i integracji mieszkańców oraz unikalną atrakcję turystyczną.

Kolejnym obszarem o szczególnym znaczeniu jest obszar zlokalizowany wzdłuż drogi przebiegającej przez wieś. Teren ten ze względu na układ przestrzenny wsi pełni również bardzo ważną funkcję dla mieszkańców. Wieś Bukwałd posiada typową zabudowę skupioną po obu stronach drogi powiatowej. Wzdłuż drogi usytuowane są sklep, kaplica, szkoła, boisko, świetlica wiejska. Planowane do realizacji przedsięwzięcia (m.in. budowa kompleksu sportowego wraz z zagospodarowaniem terenu wraz z parkingiem oraz oświetleniem) zapewnią harmonię funkcjonalno- przestrzenną, wpłyną na podniesienie atrakcyjności Bukwałdu oraz bezpieczeństwa (poprzez budowę chodników oraz oświetlenia) przyczyniając się tym samym do tworzenia warunków do nawiązywania więzi społecznych oraz zaspokojeniu podstawowych potrzeb mieszkańców.

Obszarem, który zasługuje na szczególne zagospodarowanie jest teren wokół jeziora Bukwałdzkiego. Mieszkańcy od lat debatują nad stworzeniem ścieżki wokół jeziora, która umożliwiłaby rozwój turystyczno-sportowo-rekreacyjny miejscowości. Teren wokół jeziora Bukwałdzkiego jest idealny pod tym względem z uwagi na różnorodność zlewni jeziora, które otoczone jest polami, łąkami i lasami. Na korzyść tego typu inwestycji przemawia również fakt, iż tak na prawdę część drogi wokół jeziora (do plaży trawiastej i po przeciwległej stronie jeziora są już zagospodarowane) pozostaje w związku z tym połączenie tych dwóch odcinków kawałkiem drogi po południowo-zachodniej stronie jeziora. To propozycja dla miłośników spacerów, Nordic Walkingu, rowerzystów, biegaczy i turystów coraz liczniej odwiedzających Bukwałd.

2.5. Infrastruktura techniczna

Elektroenergetyka

Dostawa energii elektrycznej do wsi Bukwałd jest powszechna, dostarczana przede wszystkim na potrzeby gospodarstw domowych tj. oświetlenie, zasilanie zmechanizowanego sprzętu gospodarstwa domowego i produkcji rolniczej, grzejniki oraz podgrzewanie wody użytkowej. Zaopatrzenie miejscowości Bukwałd w energię elektryczną odbywa się za pośrednictwem sieci SN 15 kV. Cały obszar gminy Dywity zlokalizowany jest na terenie działania Zakładu Energetycznego S.A. w Olsztynie w Rejonie Energetycznym Olsztyn. Zaopatrzenie w energię elektryczną odbywa się ze stacji węzłowej GPZ OLSZTYN I 220/110/15kV, pracującej w relacji linii 220 kV Włocławek Azoty – Ostrołęka. Stacja ta wyposażona jest w dwusystemową rozdzielnię 15 kV, z której wyprowadzane są linie rozdzielcze 15 kV przebiegające przez teren gminy Dywity, drugostronnie włączone do GPZ 110/15 kV Dobre Miasto, GPZ 110/15 kV Barczewo. Linie te posiadają szereg odgałęzień pokrywających swym zasięgiem obszar gminy. Energia elektryczna do odbiorców doprowadzana jest w większości poprzez stacje transformatorowe 15/0,4 kV promieniowo podłączone do sieci rozdzielczej 15 kV.

Nowym elementem tej infrastruktury jest lawinowo rosnąca prosumencka energetyka oparta głównie na fotowoltaice (PV), która jest ważnym krokiem do budowy samowystarczalności energetycznej. Podstawowym problemem jest słabość sieci przesyłowych, która zagospodarowałyby wytworzone przez gospodarstwa domowe ew. nadwyżki energii.

Zaopatrzenie w wodę i kanalizacja

Miejscowość Bukwałd jest zasilana w wodę pitną z gminnej sieci wodociągowej ze starej stacji uzdatniania wody w Bukwałdzie.

System kanalizacyjny oparty jest na nowo wybudowanej w ostatnich latach sieci kanalizacji sanitarnej z lokalną oczyszczalnią ścieków w Barkwedzie. W zabudowie kolonijnej występują przydomowe oczyszczalnie ścieków i szamba.

Niezbędny jest dalszy rozwój infrastruktury na terenie miejscowości polegający na budowie sieci wodociągowej wraz z przebudową Stacji Uzdatniania Wody, która pozwoli na rezygnację z utrzymywania jednej ze stacji uzdatniania wody, która z uwagi na swój stan techniczny generuje wysokie koszty utrzymania. Dalszy rozwój infrastruktury wodociągowej może pozwolić również na wyeliminowanie indywidualnych ujęć wody poprzez podłączenie istniejącej zabudowy na trasie istniejącej sieci, pod warunkiem spełnienia podstawowych kryteriów efektywności ekonomicznej i bezpieczeństwa ekologicznego takich rozwiązań.

Zaopatrzenie w gaz i ciepło

Zabudowa mieszkaniowa ogrzewana jest w sposób indywidualny z wykorzystaniem:

- kotłowni na paliwo stałe – przeważnie w starszych budynkach,
- pozostała część (zabudowa jednorodzinna) wykorzystuje gaz płynny PROPAN, olej opałowy lub paliwo stałe.

Miejscowość nie posiada dostępu do stacji redukcyjnych, nie jest więc zaopatrywana w gaz przewodowy.

W ostatnich latach coraz częściej pojawiają się nowoczesne źródła ciepła oparte na wykorzystaniu pomp ciepła i energii elektrycznej.

Podstawowym problemem ciągle pozostaje nadmierne zużycie energii na potrzeby utrzymania ciepła, ze względu na niedostateczną termoizolacyjność budynków. W obecnych warunkach szybkiego wzrostu cen podstawowych nośników energii – szczególnie węgla i gazu – a także wobec grożącej nam katastrofy klimatycznej, inwestycje w zwiększenie efektywności energetycznej i redukcję paliw kopalnych powinno być priorytetem inwestycyjnym.

Infrastruktura komunikacyjna

A. Drogi

Przez miejscowość Bukwałd przebiega droga powiatowa:

Numer ewidencyjny	Trasa	Długość całkowita (w km)	Długość w gminie (w km)
1501N	Dywity-Brąswałd-Barkweda-Bukwałd - Garzewko	13,890	12,720

Nawierzchnia drogi jest w bardzo złym stanie, a przemieszczanie się pieszych poboczem ze względu na brak chodnika jest niebezpieczne. Remont drogi wraz z ciągiem pieszo-rowerowym wzdłuż drogi powiatowej jest jedną z ważniejszych inwestycji drogowych na terenie Gminy zaplanowanych na najbliższe lata.

Koniecznym z punktu widzenia mieszkańców wydaje się również fakt zainstalowania szynki spowalniającej na wjeździe do miejscowości od strony Różynki. Jest to bardzo niebezpieczny punkt, który zagraża bezpieczeństwu dzieci i mieszkańców z uwagi na zbyt szybko wjeżdżające do miejscowości samochody.

Kolejną inwestycją jaką należałoby wykonać z punktu widzenia mieszkańców jest stworzenie i zagospodarowanie terenu gminnego w centrum wsi pod zatokę dla pojazdów komunikacji publicznej w tym dla gminnego busa linii „D”. W chwili obecnej busy obsługujące dzieci szkolne oraz mieszkańców wsi zatrzymują się na środku drogi przed samą szkołą, co stwarza zagrożenie dla dzieci, ale i dla kierowców. Zatoka może powstać na działce gminnej tuż za sklepem, gdzie mogłaby powstać odpowiednia infrastruktura zapewniająca bezpieczeństwo drogowe.

B. Linia kolejowa

Na obrzeżach Bukwałdu przebiega drugorzędna linia kolejowa 221 łącząca Bukwałd in Barkwedę z Olsztynem/Gutkowo i Braniewem. Obecnie znajduje się w remoncie.

C. Sieć telekomunikacyjna

Dotychczas szerokopasmową siecią światłowodową objęta jest jedynie Szkoła Podstawowa. Przy słabym pokryciu znacznego obszaru wsi przez operatorów telekomunikacyjnych dostęp, do ich mobilnych usług jest ograniczony i niestabilny. Stanowi to istotną barierę korzystania z Internetu a tym samym ważne ograniczanie możliwości rozwoju mieszkańców, poczynając od najmłodszych mających problemy w dostępie do nauki online, poprzez biznes ograniczający prezentacji ich ofert rynkowych do zwykłych mieszkańców uniemożliwiający im korzystanie z atrakcyjnych programów informacyjnych czy rozrywkowych.

Wyzwaniem dla sołectwa są położone poza zwartą zabudową domy i gospodarstwa. Ich mieszkańcy poprzez brak dostępu do kanalizacji, wodociągu, światłowodu są w dużo gorszej sytuacji. Dążeniem sołectwa powinno być objęcie usługami komunalnymi wszystkich/ większości domów, poprawa jakości życia mieszkanki i mieszkańców. W tym celu niezbędne jest uwzględnianie w projektowaniu sieci wszelkich mediów domostw położonych na obrzeżach miejscowości i w dalszej odległości od centrum. Zwłaszcza dotarcie z szybkim internetem do tak zwanych "białych punktów", które są pozbawione zasięgu telefonii komórkowej.

3. Ocena mocnych i słabych stron miejscowości

3.1. Wstęp do analizy SWOT

Celem „Planu Odnowy Miejscowości Bukwałd” opracowanego na okres od roku 2022 do roku 2029 jest próba ocalenia od zapomnienia, ochrony i wykorzystania wiejskiego dziedzictwa kulturowego i walorów przyrodniczo – krajobrazowych sołectwa, podniesienia jakości życia mieszkańców poprzez rozwój infrastruktury drogowej, wodno-kanalizacyjnej, rekreacyjno-turystycznej oraz edukacyjnej z zachowaniem dziedzictwa kulturowego i walorów przyrodniczych. Dokument stanowi podstawę do ubiegania się o środki z PROW na realizację inwestycji .

Podstawowym zadaniem Planu jest mobilizacja lokalnych społeczności i pobudzenie lokalnej aktywności gospodarczej do działań na rzecz poprawy warunków i jakości życia we wsi. Ważne jest podniesienie i wzbogacenie atrakcyjności oferty turystycznej i atrakcyjności zamieszkania w Bukwałdzie oraz poprawa jego wizerunku poprzez właściwe wykorzystanie dziedzictwa kulturowego, atrakcyjności położenia i zasobów jako cennych produktów turystycznych.

W dalszej części opracowania przeprowadzona została analiza SWOT wsi Bukwałd, która powstała w wyniku dyskusji prowadzonej z Radą Sołecką i przedstawicielami lokalnej społeczności.

Analiza wskazuje czynniki, które są postrzegane przez mieszkańców sołectwa jako istotne walory i zasoby wpływające na preferowane kierunki rozwoju Bukwałdu oraz te wpływające negatywnie i hamujące rozwój wsi.

3.2. Analiza SWOT

<p>MOCNE STRONY:</p> <ul style="list-style-type: none"> • aktywna społeczność lokalna, • walory krajobrazowo-turystyczne, • korzystne warunki dla rozwoju edukacji ekologicznej i agroturystyki • bogate dziedzictwo i historia 	<p>SŁABE STRONY:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zły stan dróg, • słabo rozwinięta infrastruktura turystyczna, • słabo rozwinięta infrastruktura wodno-kanalizacyjna • zły stan opieki zdrowotnej, • niska dochodowość gospodarstw, • niski stan zasobności gospodarstw domowych, • utrzymujące się bezrobocie i groźba degradacji społecznej
<p>SZANSE:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wzrost zainteresowania ofertą turystyczną – wypoczynkową Sołectwa, • moda na produkty ekologiczne, • wzrost aktywności sektora pozarządowego w sferach kultury, edukacji, turystyki, gospodarki, • rozwój funkcji rezydencjalnych obszarów miejskich wokół dużych aglomeracji, • pozyskanie środków na dofinansowanie inwestycji drogowych i wodno-kanalizacyjnych • możliwość korzystania z funduszy unijnych 	<p>ZAGROŻENIA:</p> <ul style="list-style-type: none"> • skomplikowane procedury, limity środków oraz długi czas rozpatrywania wniosków o dofinansowanie, • migracja młodzieży do dużych miast, • pogłębianie się niekorzystnych postaw społecznych, • ubożenie ludności wsi oraz powiększanie się obszarów wykluczenia społecznego, • gwałtowne zmiany pogody, powtarzające się coraz częściej susze wynikające z przyspieszonych zmian klimatu, • kurcząca się bioróżnorodność środowiska, szczególnie owadów zapylających • pandemie

3.3. Preferowane strategie rozwojowe i Plan Akcji

Z analizy SWOT wynikają cztery podstawowe strategie rozwojowe:

1. S-O wykorzystanie szans (O) dla dalszego wzmocnienia mocnych stron (S).
2. W-O pokonanie słabych stron (W) przez wykorzystanie szans (O).
3. S-T wykorzystanie mocnych stron (S) do zredukowania zagrożeń (T).
4. W-T opracowanie obrony słabych stron (W) przed zagrożeniami (T).

Przykładem zastosowania tych strategii jest Plan Akcji, który dla wsi Bukwałd może przedstawiać się następująco:

Typ strategii	Nazwa zadania	Odpowiedzialny	Szacunkowy koszt	Termin 2022-2029
S-O	Wykorzystanie funduszy unijnych na doksztalcanie mieszkańców w tworzeniu nowych możliwości rozwojowych, np. plany biznesowe, nowe produkty i usługi	Rada Sołecka (RS) i zainteresowane grupy	20 000	Cały okres
W-O	Wykorzystanie mody na produkty ekologiczne dla poprawy dochodowości gospodarstw rolnych.	RS i grupy produkcyjne (GP)	10.000	Cały okres

S-T	Wykorzystanie wysokiej aktywności społecznej mieszkańców dla zorganizowania praktycznych warsztatów dla opracowania rozwiązań zabezpieczających przed gwałtownymi zmianami pogody i zmniejszającą się populacją zapylaczy	RS, Fundacja Albatros, ekologiczne NGOsy	15.000	Cały okres
W-T	Przygotowanie planu obronnego dla najuboższych zagrożonych zmianami klimatu, ubóstwem energetycznym i pandemią	RS wraz z wybranymi NGOs i RG	10.000	Cały okres
S-O	Wykorzystanie środków polityki regionalnej dla rozwoju obszarów wiejskich do rozbudzanie przedsiębiorczości, tworzenie nowych miejsc pracy i promocji Bukwałdu	RS wraz z wybranymi NGO sami i RG	30.000	Cały okres
S-O	Zmobilizowanie funduszy unijnych z Zielonego Ładu i regionalnych dla zbudowania „korytarza edukacyjno-ekologicznego” dla młodzieży szkolnej, mieszkańców i turystów popularyzującego unikalne walory Warmii.	RS wraz z wybranymi NGOsami i RG	60 000,00	2026-2028

4. Opis planowanych zadań

Tytuł przedsięwzięcia - Nazwa	Kompleksowa termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Bukwałdzie
Cel	Celem inwestycji jest poprawa efektywności energetycznej w budynku szkolnym w Bukwałdzie poprzez kompleksowe działania termomodernizacyjne w celu uzyskania zero-emisyjnego standardu energetycznego.
Opis przedsięwzięcia - Przeznaczenie	Zakres robót termomodernizacyjnych przewidzianych do wykonania w wyniku przeprowadzonego audytu energetycznego: docieplenie przegród; wykonanie izolacji przeciwwilgociowej pionowej ścian fund. oraz wykonanie izolacji poziomej piwnic; odtworzenie opaski; wykonanie podjazdu dla niepełnosprawnych, odtworzenie zabudowy i podłogi strychu; wymiana zniszczonych dachówek, naprawa poszycia dachowego i wzmocnienie konstrukcji dachu dla montażu instalacji PV; wymiana okien i drzwi zew. na energooszczędne; montaż instalacji wentylacyjnej z odzyskiem ciepła; kompleksowa modernizacja kotłowni, modernizacja instalacji CO i CWU; montaż na dachu i podłączenie instalacji PV Wymiana oświetlenia na energooszczędne typu LED.
Harmonogram realizacji	2023-2025
Wartość szacunkowa	2 945 366,99 zł
Źródło finansowania	Środki budżetu Gminy, Fundusze UE, środki NFOŚiGW

Tytuł przedsięwzięcia - Nazwa	Budowa sieci wodociągowej wraz z przebudową Stacji Uzdatniania Wody
Cel	Zaplanowana w ramach inwestycji budowa sieci wodociągowej i przebudowa Stacji Uzdatniania wody w Bukwałdzie, umożliwi dostawę wody ze stacji uzdatniania wody w Bukwałdzie do Barkwedy oraz umożliwi w przyszłości dalszy rozwój sieci wodociągowej na tereny obecnie niezabudowane. W efekcie realizacji inwestycji umożliwiona zostanie dalsza rozbudowa uzbrojenia dla niezagospodarowanych obecnie terenów, uporządkowana zostanie gospodarka wodociągowa na terenie objętym opracowaniem poprzez eliminację indywidualnych ujęć wody będących często w złym stanie technicznymi nie spełniających wymagań sanitarnych dla wody bytowej. Pozwoli to ograniczyć niekontrolowany pobór wód gruntowych, co w efekcie wpłynie na poprawę stanu środowiska naturalnego i zminimalizuje zagrożenie przedostawania się do niego zanieczyszczeń i poprawi warunki bytowe mieszkańców gminy oraz zwiększy atrakcyjność inwestycyjną obszaru.
Opis przedsięwzięcia - Przeznaczenie	W ramach zadania planowane jest wybudowanie sieci wodociągowej wraz z przebudową stacji uzdatniania wody w Bukwałdzie, znajdującej się na działce nr 124. Nowoprojektowany odcinek sieci przewiduje się spiąć z istniejącą siecią wodociągową w Barkwedzie. Łączna długość sieci wyniesie ok. 3,1km.
Harmonogram realizacji	2022-2024
Wartość szacunkowa	53 439,11 zł
Źródło finansowania	Budżet gminy, Fundusze UE z PROW

Tytuł przedsięwzięcia - Nazwa	„Modernizacja drogi powiatowej 1501 N Bukwałd-Dywity”
Cel	Poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego, poprawa dostępności komunikacyjnej, wzrost atrakcyjności inwestycyjnej miejscowości
Opis przedsięwzięcia - Przeznaczenie	Modernizacja drogi powiatowej drogi powiatowej 1501 N Bukwałd-Dywity prowadzącej przez miejscowość Brąswałd pozwoli na poprawę bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego, przyczyni się do poprawy dostępności miejscowości oraz atrakcyjności inwestycyjnej terenów.
Harmonogram realizacji	2023-2029
Wartość szacunkowa	Brak
Źródło finansowania	Budżet gminy i powiatu olsztyńskiego, Fundusze UE

Tytuł przedsięwzięcia - Nazwa	Budowa wielofunkcyjnego boiska szkolnego we wsi Bukwałd wraz z zagospodarowaniem terenu
Cel	Celem inwestycji jest stworzenie bezpiecznego miejsca do rozwoju fizycznego i intelektualnego młodzieży szkolnej oraz mieszkańców i turystów podczas czynnego wypoczynku na świeżym powietrzu wraz z miejscami parkingowymi oraz oświetleniem
Opis przedsięwzięcia - Przeznaczenie	Projekt przewiduje stworzenie kompleksu sportowego wraz z zagospodarowaniem przestrzeni blisko kluczowych miejsc dla mieszkańców wsi. W ramach projektu przewiduje się budowę następujących elementów: <ol style="list-style-type: none"> 1) boisko o nawierzchni trawiastej o wymiarach 20m x 38 m. Boisko zostanie wyposażone w dwie przenośne bramki do piłki nożnej, boisko zostanie ogrodzone płotem z siatki, zamontowane zostaną piłkochwyty, 2) budowa oświetlenia i chodników 3) boisko do koszykówki o nawierzchni betonowej z tablicą na wysięgniku stalowym 4) bieżnia do skoku w dal wraz ze skrzynią piaskową 5) ścieżka sensoryczna (z 6 przestrzeniami sensorycznymi) 6) elementy małej infrastruktury (w tym: ławki ogrodowe, kosze na śmieci, skrzynie do nasadzeń (5 szt.), zakup krzewów owocowych i kwiatów oraz kompostownika) 7) budowa parkingu na samochody osobowe (na 10 stanowisk postojowych)
Harmonogram realizacji	Zależny od dostępności środków
Wartość szacunkowa	722 627,36 zł
Źródło finansowania	Środki sołectwa, budżet Gminy, fundusze zewnętrzne

Tytuł przedsięwzięcia - Nazwa	Korytarz edukacyjno-ekologiczny łączący plażę piaskową i świetlicę z plażą trawiastą
Cel	Celem inwestycji jest lepsze poznanie walorów ekosystemu Warmii poprzez demonstrację jego unikalnych elementów – roślin i zwierząt – zgromadzonych wzdłuż wybrzeża Jeziora Bukwałdzkiego oraz fruujących nad nim dla lepszego zrozumienia miejsca i roli człowieka w tym ekosystemie, odkrycie jego piękna oraz poznanie skutecznej jego ochrony dla przyszłych pokoleń

Opis przedsięwzięcia - Przeznaczenie	Ścieżka utwardzona szerokości 1500-2000mm wraz z interaktywnymi tablicami łączącymi przez telefony mobilne informacje z Internetu dotycząca danego obiektu uzupełnione dwoma stanowiskami do obserwacji ptaków.
Harmonogram realizacji	Zależny od dostępności środków
Wartość szacunkowa	Ok. 50 000 zł
Źródło finansowania	Środki sołectwa, budżet Gminy, fundusze zewnętrzne

Tytuł przedsięwzięcia - Nazwa	Ścieżka sportowo-rekreacyjna wzdłuż linii brzegowej jeziora Bukwałdzkiego
Cel	Celem inwestycji jest stworzenie bezpiecznego miejsca sportowo-rekreacyjnego z wykorzystaniem naturalnych zasobów i walorów środowiska przyrodniczego.
Opis przedsięwzięcia - Przeznaczenie	Ścieżki wokół jeziora, umożliwiłaby rozwój turystyczno-sportowo-rekreacyjny miejscowości. Teren wokół jeziora Bukwałdzkiego jest idealny pod tym względem z uwagi na różnorodność zlewni jeziora, które otoczone jest polami, łąkami i lasami. Na korzyść tego typu inwestycji przemawia również fakt, iż tak na prawdę część drogi wokół jeziora (do plaży trawiastej i po przeciwległej stronie jeziora są już zagospodarowane) pozostaje w związku z tym połączenie tych dwóch odcinków kawałkiem drogi po południowo-zachodniej stronie jeziora. Podłoże w tej inwestycji preferowane jest utwardzone z materiałów naturalnych, nawiązujące do otoczenia. Niezbędne jest również zainstalowanie oświetlenia na całej trasie oraz umieszczenie koszy na śmieci w najbardziej newralgicznych miejscach.
Harmonogram realizacji	Zależny od dostępności środków
Wartość szacunkowa	brak
Źródło finansowania	Środki sołectwa, budżet Gminy, fundusze zewnętrzne

Tytuł przedsięwzięcia - Nazwa	Wykonanie centralnego ogrzewania w świetlicy wiejskiej w Bukwałdzie
Cel	Celem inwestycji jest wykonanie centralnego ogrzewania w świetlicy wiejskiej w Bukwałdzie w celu zachowania trwałości budynku i umożliwienia korzystania mieszkańcom z budynku w okresie miesięcy zimowych.
Opis przedsięwzięcia - Przeznaczenie	Modernizacja obecnego i wykonanie kompletnej inwestycji centralnego ogrzewania budynku świetlicy. Przedsięwzięcie przewiduje zakup i instalację źródła ciepła wraz z całą infrastrukturą (kompleksowa modernizacja kotłowni, modernizacja instalacji CO wraz z montażem grzejników).
Harmonogram	Zależny od dostępności środków

realizacji	
Wartość szacunkowa	50 000,00
Źródło finansowania	Środki sołectwa, budżet Gminy

Tytuł przedsięwzięcia - Nazwa	Zatoka dla pojazdów komunikacji publicznej i busów linii gminnej "D"
Cel	Celem inwestycji jest stworzenie bezpiecznego miejsca postoju oraz korzystania dzieci szkolnych oraz mieszkańców ze środków komunikacji publicznej. Takie rozwiązanie stworzy również bezpieczny korytarz komunikacyjny dla dzieci dojeżdżających do szkoły w Bukwałdzie.
Opis przedsięwzięcia - Przeznaczenie	Przedsięwzięcie polega na zagospodarowaniu działki gminnej w centrum wsi pod pętlę komunikacyjną wraz z wiatą przystankową. Inwestycja polegałaby na zagospodarowaniu działki, utwardzeniu nawierzchni tworzącej bezpieczną pętlę komunikacyjną oraz wybudowanie wiaty przystankowej w tym miejscu. Postawienie koszy na śmieci.
Harmonogram realizacji	Zależny od dostępności środków
Wartość szacunkowa	80 000,00
Źródło finansowania	Środki sołectwa, budżet Gminy, fundusze zewnętrzne

Dokumenty źródłowe:

- <http://encyklopedia.warmia.mazury.pl>
- <https://kulturawarminska.pl/>
- <https://chillwarmia.pl/galeria/>
- strona internetowa Szkoły Podstawowej w Bukwałdzie, <https://spbukwald.edupage.org/a/jubileusz-szkoly>
- dane pozyskane z Urzędu Pracy Powiatu Olsztyńskiego
- baza Rejestru Mieszkańców Urzędu Gminy Dywity